

De teek *Ixodes Ricinus* die in onze streken het vaakst voorkomt bij rundvee.

Foto: DGZ

Wees op je hoede voor weidekoorts

De laatste jaren komt weidekoorts steeds vaker voor bij runderen. Deze ziekte tast de witte bloedcellen aan waardoor de immuniteit afneemt. Hierdoor zijn de dieren meer vatbaar voor andere ziektes en verzwakken ze. – NAAR: DGZ –

• rundvee

De laatste jaren zijn er bij DGZ verscheidene meldingen binnengekomen van gelijklopende symptomen bij rundvee, zowel op melkveebedrijven als op bedrijven met dieren van het Belgisch witblauw ras. Men ziet vooral hoestende koeien, een heldere neusvloeï en matige tot soms hoge koorts. Soms hebben deze dieren rode en gezwollen neuzen. Een daling van de melkgift kan vrij opvallend en extreem zijn. Af en toe is een zwelling van de poten waarneembaar. Meestal treden deze tekenen op samen met de weidegang, maar dit is niet altijd het geval. Tot vandaag kon men geen duidelijke oorzaak vaststellen voor deze groepering van symptomen. Voor

de Veepeilerdierenarts van DGZ waren er voldoende redenen om dit verder onder de loep te nemen.

Een tiental bedrijven met symptomen werd geselecteerd en bezocht. Via meerdere bedrijfsbezoeken, enquêtes, klinische en bloedonderzoeken werd gezocht naar de oorzaak. Op 5 van de 10 bedrijven werd de diagnose anaplasmosis of weidekoorts gesteld. Op enkele andere bedrijven was er een sterk vermoeden van anaplasmosis. Laboratoriumonderzoeken geven niet altijd uitsluitsel over het voorkomen van anaplasmosis. In figuur 1 zijn alle bedrijven aangeduid met symptomen waarvoor 2 laboratoriumtesten werden uitgevoerd

om een diagnose te stellen. Bedrijven aangeduid in het rood testten positief voor beide onderzoeken; bedrijven aangeduid in geel of groen testten positief bij 1 van de onderzoeken, terwijl de bedrijven met een zwarte kleurcode negatief testten voor beide onderzoeken.

Wat is weidekoorts?

Weidekoorts is een ziekte die voorkomt bij runderen. Tot voor enkele jaren werd in onze contreien geen melding gemaakt van deze aandoening. De naam weidekoorts is een letterlijke vertaling van het Engelse *pasture fever*. In het Frans zegt men *mala-die des gros paturons*, omdat de ziekte soms gepaard gaat met een zwelling van de achterbenen.

De oorzaak van de ziekte is de bacterie *Anaplasma phagocytophilum*. Deze tast de witte bloedcellen aan die bij het dier instaan voor de afweer of de immuniteit. Als gevolg hiervan zijn de dieren meer vatbaar voor andere ziektes en verzwakken ze.

Overdracht

De bacterie kan niet op zichzelf overleven. Ze heeft een vector nodig, in dit geval namelijk een teek. De teek die bij ons het meest voorkomt is *Ixodes ricinus*. Echter ook andere teken kunnen de ziekte overdragen. Niet alle teken zijn besmet met anaplasma. Een teek die besmet is met de anaplasmakiem en een rund bijt, kan dit dier infecteren. Op deze manier komt de ziektekiem in het bloed en in de bloedcellen bij de runderen terecht, wat kan leiden tot het ontstaan van de ziekte. Plaatsen waar veel teken voorkomen zijn dus per definitie gevaarlijker voor het ontwikkelen van weidekoorts.

Symptomen en voorkomen

De ziekte treedt bij het rund op tussen 5 en 15 dagen na een beet van een besmette teek. Symptomen van weidekoorts worden vooral kort na het uitweiden in het voorjaar gezien, maar er is nog een najaarspiek op het einde van het weideseizoen. In de acute fase maken dieren koorts, soms erg hoge koorts. In deze fase kan abortus optreden. Bij melkkoeien zien we een soms zeer discrete tot ernstige melkgiftdaling. Hoest en zelfs jagende ademhaling wordt vastgesteld, neusvloeit is dikwijls aanwezig en bij 10% van de gevallen is er een zwelling van de achterbenen. Vanwege de onderdrukking van de afweer bij die dieren zijn secundaire infecties legio, vooral dan luchtweginfecties.

De ernst van de symptomen kan sterk variëren en is afhankelijk van verscheidene factoren. Zijn de dieren ooit in contact geweest met de kiem en hebben ze dus al een afweer kunnen opbouwen? Zijn er andere afweeronderdrukkende factoren die een rol kunnen spelen? We denken

dan aan het voorkomen van BVD in de kudde, een niet goed uitgebalanceerd rantsoen, ... Meestal is het zo dat, wanneer de dieren zich infecteren, ze een vrij goede weerstand opbouwen. Wanneer er echter lange tijd geen contact met de kiem meer is, verdwijnt die weerstand snel. Wanneer ze zich toch nog terug besmetten, zal de ziekte zich veel milder manifesteren. Het is echter bewezen dat sommige dieren geïnfecteerd blijven, en dus blijvend de kiem in zich dragen. Op die manier kunnen ze optreden als reservoir van de infectie voor de eigen kudde en zo ook verantwoordelijk zijn voor het verspreiden van de infectie naar 'vrije' gebieden.

Indien men een vermoeden heeft van een weidekoortsinfectie is het verstandig om de bedrijfsdierenarts te raadplegen. De diagnose wordt vooral gesteld op basis van symptomen en voorkomen.

Figuur 1 Symptomen van weidekoorts kunnen overal in Vlaanderen opduiken. Op deze kaart zijn alle bedrijven aangeduid met symptomen waarvoor 2 laboratoriumtesten werden uitgevoerd om een diagnose te stellen. Bedrijven in het rood testten positief voor beide onderzoeken; bedrijven aangeduid in het geel of groen testten positief bij 1 van de onderzoeken; terwijl de bedrijven met een zwarte kleur negatief testten voor beide onderzoeken. (Bron: onderzoek Veepeiler 2010)

Een bevestiging door laboratoriumonderzoek is – naargelang de fase van de ziekte – moeilijk. De keuze van de gebruikte onderzoeken is afhankelijk van de fase waarin de ziekte zich op het moment van de vaststelling bevindt. In de acute fase zal men andere onderzoeksmethoden gebruiken dan in de chronische fase.

Behandeling en preventie

De behandeling is niet eenvoudig en is vooral gericht op preventie. Contact met de vector, de teek, moet zo veel mogelijk vermeden worden. Een belangrijke handeling bestaat erin de normale habitat van de teek te verwijderen. Het snoeien en afvoeren van laag struikgewas, maaien alvorens uit te weiden en onderhoud van bermen, zijn punten van aandacht. Ook is het opletten geblazen bij het verweiden van dieren. Vermijd drachtige dieren te plaatsen op weiden die besmet zijn met teken. Ten slotte kan je gebruik maken van acariciden en insecticiden, met in het achterhoofd de gekende problematiek van de voorbije jaren in verband met blauwtong.

Door zo'n tekenbeet kan ook de mens besmet raken. Anaplasmosis is immers een zoonose. In ons land zijn er enkele gevallen bij de mens gekend. De laatste jaren zien we een stijging van het aantal anaplasmosisgevallen zowel bij mensen als runderen.

Verder onderzoek van Veepeiler

Tot vandaag krijgen we nog meldingen van bedrijven met een daling van de melkhoeveeheid, hoge koorts na het kalven, neusvloeit en ademhalingsproblemen. In samenwerking met de faculteit Diergeneeskunde worden deze bedrijven verder opgevolgd en bezocht. Meerdere onderzoeken worden uitgevoerd. Ook worden er nog analyses gedaan op stalen die bewaard werden na de eerste onderzoeken. Daarnaast wil Veepeiler ook de relatie tussen weidekoorts en abortus verder uitspitten.

Vorige zomer hadden enkele bedrijven te maken met 'abortusstormen' bij drachtige dieren op natuurweiden. Er bestaat een sterk vermoeden dat de abortussen te wijten waren aan anaplasma.

Besluit

Teken kunnen overal voorkomen, niet enkel in bosrijke regio's en natuurweiden, maar ook in polderregio's met weinig bomen. Bijgevolg kan weidekoorts overal opduiken.

Wanneer een dier symptomen vertoont die in dit artikel beschreven worden, bestaat de kans dat het besmet is met weidekoorts. Het is wenselijk om dan contact op te nemen met de bedrijfsdierenarts.

De bestrijding van de ziekte zal vooral gebeuren via preventieve maatregelen. Van groot belang hier is de omgeving zo onaangenaam mogelijk te maken voor de teek (door bijvoorbeeld het maaien van weiden en het snoeien van struiken) en gebruik te maken van tekenwerende middelen. ■